

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเทคนิคและวิธีการเขียนลวดลายบนหลังผ้าสำหรับงานทำหัวโชนซึ่งเป็นส่วนที่มีการออกแบบมากที่สุดในการทำหัวโชนเนื่องจากมีพื้นที่ให้สร้างสรรค์ลวดลายให้วิจิตรมากกว่าส่วนอื่นๆ การศึกษาลวดลายผ้าบนหลังผ้างานหัวโชน เป็นการนำแบบอย่างลวดลายโบราณและแบบอย่างงานจิตรกรรมมาบูรณาการเขียนเป็นแบบลวดลายต่างๆ บนหลังผ้า ซึ่งในอดีตวิธีการการทำลวดลายนิยมทำกัน 2 วิธี คือ การเขียนลวดลายบนพื้นสีทอง หรือ พื้นสี เป็นลวดลายพุ่มดอก ออกลายจากกึ่งกลางซ้าย ขวา เท่ากัน และวิธีการประดับลวดลายเช่นเดียวกับการประดับลวดลายในส่วนอื่น ๆ ของหัวโชน ปัจจุบัน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความก้าวหน้ามาก สามารถนำมาช่วยในการสร้างสรรค์งานต่างๆ ตลอดจนการออกแบบศิลปะเพื่อให้เกิดมาตรฐาน มีการจัดเก็บข้อมูลในเชิงวิชาการ และเป็นคลังความรู้แก่คนรุ่นต่อไป เพื่อให้คงอยู่และมีการพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้น ดังนั้น การศึกษาเทคนิคและวิธีการเขียนลวดลายบนหลังผ้าสำหรับงานทำหัวโชนนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ทำการศึกษารูปแบบและเทคนิควิธีการเขียนออกแบบลวดลายผ้าโพก (ลายหลังผ้า) ของหัวโชนและเครื่องศิวาภรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (2) การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายหลังผ้า (3) จัดเก็บและรวบรวมความรู้ที่ได้เป็นรูปเอกสารวิชาการสำหรับการเผยแพร่ (4) ส่งเสริมการนำเทคนิคการเขียนลวดลายบนหลังผ้าให้สวยงามยิ่งขึ้นและสะดวกแก่การทำงานหัวโชน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการทำผ้าหัวโชนทั้งการเขียนสีและติดลวดลายมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย มีการปรับเปลี่ยนลวดลายผ้าโพก และการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการออกแบบ และการเขียนลวดลายผ้าโพกช่วยในการสร้างสรรค์ลวดลายใหม่ ๆ สามารถจัดเก็บ บันทึกข้อมูล และทำเป็นเอกสารวิชาการเพื่อเผยแพร่ได้ดี ส่งเสริมให้ผู้ออกแบบเกิดแนวคิด และเทคนิคใหม่ ๆ ในการออกแบบให้เกิดความงดงาม และพัฒนาลวดลายให้เข้ากับสมัยนิยมในยุคต่าง ๆ ยิ่งขึ้น

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ พบว่า

(1) รูปแบบการทำผ้าหัวโชนทั้งการเขียนสีและติดลวดลายมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ลวดลายที่ใช้ในการเขียนหลังผ้า เป็นลักษณะการผูกมัดและการออกลวดลายตามพื้นที่ที่กำหนด ส่วนมากเป็นลายนก ไบเทศ พรรณพฤกษา หรือตีตารางเขียนแบบลวดลายราชวัตร ที่เป็นลักษณะการเขียนแบบหลัง

ผ้าในพระพุทธรูป รูปเคารพในช่วงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และมีการพัฒนารูปแบบตามช่างผู้สร้างสรรค์ในการสร้างเอกลักษณ์กระบวนการงานช่างในเวลาต่อมามากขึ้น แม้ว่าจะยังคงรูปแบบลวดลายโบราณอยู่ก็ตาม

(2) รูปแบบลวดลายผ้าโพงสามารถปรับเปลี่ยนได้ เห็นได้จากความนิยมในการเขียนลวดลายนั้น นิยมเขียนเป็นลวดลายก้านขด ก้านต่อดอก ลวดลายประดิษฐ์เถาดอกไม้ไม่มากกว่าการนิยมผูกลายกนก อาจด้วยเหตุว่าเป็นการคัดลอกเลียนแบบผ้าโพงที่มีการใช้งานกับเครื่องทรงจริง มีการสวมใส่จริง และผ้าที่เป็นที่นิยมในสมัยนั้น ซึ่งบุคคลทั่วไปจะใช้ผ้าขาวหรือผ้าดิบ แต่ชนชั้นสูงจะนิยมใช้ผ้าที่มีลวดลายตามสมัยนิยมซึ่งอาจใช้ผ้าที่มีลวดลายนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น จีน อินเดีย เป็นต้น รวมถึงเครื่องประดับงานจิตรกรรม หรือข้าวของเครื่องใช้ ต่างพบว่า มีการใช้ลวดลายตามสมัยนิยม นอกจากนี้ ยังมีการคิดเทคนิคใหม่ ๆ เช่น การประดับกระจก หรือการติดลวดลายและทำการปิดทอง เป็นต้น

(3) การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการออกแบบและการเขียนลวดลายผ้าโพงช่วยในการสร้างสรรค์ลวดลายใหม่ ๆ ได้ดีขึ้น เนื่องจากการเขียนลวดลายหลังฝ้านิยมผูกลวดลายแบบสมมาตร คือ ลวดลายทางซ้ายและขวาเหมือนกัน โดยลวดลายจะออกจากจุดกึ่งกลางซึ่งเป็นพื้นที่ที่แคบที่สุด การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยออกแบบจะทำให้ประหยัดเวลาและมีมาตรฐานที่ก่อให้เกิดรูปแบบสมมาตรที่แม่นยำกว่า โดยการร่างแบบเพียงครั้งเดียวและใช้เทคนิคการกลับภาพช่วย และยังสะดวกต่อการกำหนดสี เส้น ขนาด และการปรับเปลี่ยนลวดลาย การคัดลอกลวดลายให้เหมาะสมได้ตลอดเวลา ช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน ประหยัดเวลา สร้างสรรค์และพัฒนางานได้สะดวกและง่ายดาย ยิ่งกว่านั้น ยังสามารถจัดเก็บ บันทึกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ จัดทำตัวอย่าง และทำเป็นเอกสารวิชาการเพื่อเผยแพร่ได้ดี เป็นการส่งเสริมให้ผู้ออกแบบเกิดแนวคิด และเทคนิคใหม่ ๆ ในการออกแบบให้เกิดความงดงาม และพัฒนาลวดลายให้เข้ากับสมัยนิยมในยุคต่างๆ มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการดั้งเดิมแล้ว พบว่ามีข้อได้เปรียบ สรุปได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ขั้นตอนการทำงาน	กรรมวิธีเดิมแบบโบราณ	การใช้คอมพิวเตอร์ในการออกแบบ	ข้อได้เปรียบ
การศึกษารูปแบบและตัวอย่าง	ค้นหาของเดิมที่มีผู้ออกแบบไว้ และศึกษาจากของจริง	เก็บเป็นไฟล์ภาพสามารถเลือกดูได้สะดวก ในทุกเวลาผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เช่น แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน เป็นต้น	-ประหยัดเวลา -มีตัวอย่างหลากหลาย
การเตรียมลวดลาย การปรับขนาด และการให้สีพื้น รวมถึงการออกแบบลวดลาย	เขียนในชิ้นงานจริงไม่สามารถปรับขนาดได้ตามต้องการ ยากแก่การทำให้สมบูรณ์แบบ การใช้สี เส้น และการคาดคะเนช่องว่างต่าง ๆ ต้องอาศัยความชำนาญสูง และการลองผิด ลองถูก กว่าจะได้ชิ้นงานที่พอใจ	วางแบบ ร่างแบบ และกลับภาพให้สมมาตรได้ง่าย ลด เพิ่มขยายขนาดได้ทันที ทั้งช่องไฟและการปรับพื้นที่ การปรับเปลี่ยนสีเส้น ให้เหมาะสมสามารถทำได้ตลอดเวลา และชิ้นงานเป็นไปตามที่ต้องการได้ตั้งใจ โดยไม่ต้องใช้เวลาฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญมากนัก สามารถพัฒนาต่อยอดการออกแบบความคิดได้รวดเร็ว ทำให้งานสวยงาม ประณีตได้ง่าย	- ลวดลายสมมาตร โดยไม่ต้องเสียเวลาทำอีกข้าง - เพิ่ม ลด ขนาดได้ตามต้องการ ทั้งการปรับช่องไฟและพื้นที่ - การเทียบสี ปรับสีให้เหมาะสมทำได้ง่าย และรวดเร็วมาก

ตารางที่ 1 แสดงข้อได้เปรียบของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการออกแบบลวดลายหลังผ้า

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1 การจัดทำลวดลายหลังผ้านอกจากการจัดเก็บเอกสาร ไฟล์ต่างๆ เป็นไฟล์ภาพแล้ว ควรเพิ่มเติมในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับลวดลายพื้นฐานต่าง ๆ เทคนิคการให้สี และการจัดเก็บข้อมูลเป็นยุคสมัยต่างๆ เพื่อให้เห็นวิวัฒนาการ

3.2 ควรจัดทำคู่มือการออกแบบลวดลายหลังผ้าด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้สนใจได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3 ควรนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ผ่านเว็บไซต์เพื่อการเผยแพร่ต่อไป

4. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรศึกษาถึงการออกแบบส่วนอื่นของหัวโขนด้วยคอมพิวเตอร์

4.2 ควรศึกษาถึงการออกแบบโดยการประดับลวดลายต่าง ๆ วัสดุต่างๆ โดยคอมพิวเตอร์